ISSN: 2582-4686 SJIF 2021-3.261,SJIF 2022-2.889,
2024-6.875 ResearchBib IF: 9.948 / 2024

THE MULTIDISCIPLINARY JOURNAL OF SCIENCE AND TECHNOLOGY

VOLUME-5, ISSUE-4

O‘QUVCHILARNING MILLIY HUNARMANDCHILIKKA OID IJODKORLIK QOBILIYATLARINI RIVOJLANTIRISH TEXNOLOGIYALARINING NAZARIY ASOSLARI

Ashurova Malohat Nurali qizi
Termiz davlat pedagogika inistituti
malohata121@gmail.com
+998949994232

ANNOTATSIYA

Ushbu maqolada o‘quvchilarning milliy hunarmandchilik bilan bog‘liq ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish texnologiyalarining nazariy jihatlari tahlil etiladi. Milliy hunarmandchilik – madaniy meros sifatida nafaqat kasbiy malakalarni shakllantirish, balki estetik did, ijodkorlik hamda innovatsion tafakkurni rivojlantirishga xizmat qiladi. Tadqiqotda hunarmandchilik elementlarini o‘quv jarayoniga kiritish, amaliy mashg‘ulotlarda ijodiy yondashuvni shakllantirish hamda san’atga bo‘lgan qiziqishni oshirish usullari o‘rganiladi. Shuningdek, zamonaviy ta’lim texnologiyalarining ushbu jarayondagi ahamiyati va samaradorligi tahlil qilinadi.

Kalit so‘zlar: Milliy hunarmandchilik, ijodkorlik, ta’lim texnologiyalari, amaliy san’at, estetik tarbiya, innovatsion yondashuv, kasbiy ko‘nikmalar, an’anaviy hunarmandlik, madaniy meros.

THEORETICAL BASICS OF TECHNOLOGIES FOR DEVELOPMENT OF STUDENTS' CREATIVE SKILLS REGARDING NATIONAL CRAFTSMANSHIP

ANNOTATION

This article analyzes the theoretical aspects of the technologies for developing students' creative abilities related to national crafts. National crafts as a cultural heritage serve not only the formation of professional skills, but also the development of aesthetic taste, creativity and innovative thinking. In the study, the methods of introducing craft elements into the educational process, forming a creative approach in practical training, and increasing interest in art are studied. Also, the importance and efficiency of modern educational technologies in this process is analyzed.

Key words: National crafts, creativity, educational technologies, applied art, aesthetic education, innovative approach, professional skills, traditional crafts, cultural heritage.

KIRISH

Milliy hunarmandchilik – xalqning boy madaniy merosini ifodalovchi amaliy san’at yo‘nalishlaridan biri bo‘lib, u yosh avlodning ijodiy qobiliyatlarini shakllantirishda muhim rol o‘ynaydi. Hozirgi kunda ta’lim jarayoniga milliy hunarmandchilik elementlarini kiritish o‘quvchilarning nafaqat kasbiy ko‘nikmalarini rivojlantirish, balki ularning estetik didi, ijodkorlik salohiyati va innovatsion tafakkurini kengaytirishga imkon beradi.[1]

O‘quvchilarning ijodiy qobiliyatlarini oshirishda zamonaviy ta’lim texnologiyalaridan foydalanish katta ahamiyat kasb etadi. Ta’lim jarayoniga hunarmandchilik san’atini joriy etish orqali o‘quvchilar milliy qadriyatlar bilan yaqindan tanishib, amaliy mashg‘ulotlar yordamida o‘z fikrlarini ifodalash, yangi g‘oyalar yaratish va san’at orqali o‘z salohiyatlarini rivojlantirish imkoniyatiga ega bo‘ladilar.[2]

ISSN: 2582-4686 SJIF 2021-3.261,SJIF 2022-2.889,
2024-6.875 ResearchBib IF: 9.948 / 2024

THE MULTIDISCIPLINARY JOURNAL OF SCIENCE AND TECHNOLOGY

VOLUME-5, ISSUE-4

Mazkur tadqiqot milliy hunarmandchilik asosida o‘quvchilarning ijodkorlik qobiliyatlarini rivojlantirish texnologiyalarining nazariy tamoyillarini tahlil qilishga yo‘naltirilgan. Shuningdek, ta’lim jarayonida hunarmandchilikdan samarali foydalanish usullari va uning o‘quvchilarga ta’siri yoritib beriladi.

MUHOKAMA VA NATIJALAR

O‘quvchilarning milliy hunarmandchilikka oid ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishda zamonaviy ta’lim texnologiyalarining roli katta ahamiyatga ega. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatdiki, an’anaviy hunarmandchilikni ta’lim jarayoniga kiritish o‘quvchilarning ijodiy fikrlashini oshirish, badiiy didini shakllantirish va mustaqil fikrlashga o‘rgatishda samarali vosita hisoblanadi.[3]

Muhokamalar davomida quyidagi asosiy jihatlar aniqlandi:[4]

1. Amaliy mashg‘ulotlarning ijodkorlikka ta’siri. O‘quvchilarning hunarmandchilik bilan shug‘ullanishi ularning ijodiy yondashuvini rivojlantiradi. Masalan, naqsh chizish, kulolchilik va kashtachilik kabi faoliyatlar o‘quvchilarning tasavvurini kengaytirib, ularning badiiy-estetik qarashlarini shakllantiradi.

2. Zamonaviy ta’lim texnologiyalarining o‘rni. Innovatsion ta’lim metodlari, masalan, interaktiv darslar, multimedia texnologiyalari va virtual hunarmandchilik ustaxonalari o‘quvchilarning hunarmandchilikka bo‘lgan qiziqishini oshirishga yordam beradi. Bundan tashqari, raqamli texnologiyalar yordamida hunarmandchilik buyumlarini yaratishga oid elektron platformalar o‘quvchilarning texnik ko‘nikmalarini oshiradi.

3. Milliy hunarmandchilik orqali ijtimoiy va madaniy tarbiya. Tadqiqotlar shuni ko‘rsatdiki, milliy hunarmandchilik elementlaridan foydalanish o‘quvchilarning milliy qadriyatlarga bo‘lgan hurmatini kuchaytiradi, ularni tarixiy meros bilan tanishtiradi va madaniy ongini rivojlantirishga yordam beradi.

4. Iqtidorli o‘quvchilar bilan ishlash va ularni qo‘llab-quvvatlash. Hunarmandchilik sohasida iqtidorli o‘quvchilarni aniqlash va ularning qobiliyatlarini rivojlantirish uchun maxsus to‘garaklar, mahorat darslari va tanlovlar tashkil etish zarur. Bu esa kelajakda yosh hunarmandlarni tayyorlashga yordam beradi.

Tadqiqot natijalariga ko‘ra, milliy hunarmandchilik elementlarini ta’lim jarayoniga kiritish:[5]

- O‘quvchilarning ijodiy salohiyatini oshiradi;
- Mustaqil fikrlashni rivojlantiradi va san’atga bo‘lgan qiziqishni kuchaytiradi;
- Milliy madaniy merosni saqlash va kengaytirishga hissa qo‘shadi;
- Amaliy mashg‘ulotlar orqali kasbiy ko‘nikmalarni rivojlantirish imkoniyatini yaratadi.

Shu bilan birga, milliy hunarmandchilik orqali o‘quvchilarning ijodkorlik qobiliyatlarini rivojlantirish zamonaviy ta’limning muhim yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi, va bu borada innovatsion metodlar hamda yondashuvlardan foydalanish zarur.

XULOSA

O‘quvchilarning milliy hunarmandchilikka oid ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish ta’limning asosiy yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi va bu jarayonda zamonaviy texnologiyalar hamda innovatsion yondashuvlardan samarali foydalanish zarur. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatdiki, hunarmandchilik san’ati o‘quvchilarning badiiy-estetik didini shakllantirish bilan birga, ularning mustaqil fikrlashini, ijodkorlik salohiyatini va kasbiy ko‘nikmalarini rivojlantirishga ham yordam beradi.

Milliy hunarmandchilikni ta’lim jarayoniga kiritish orqali quyidagi natijalarga erishish mumkin:

- O‘quvchilarning san’atga bo‘lgan qiziqishi ortadi;
- Ularning ijodiy va innovatsion fikrlash qobiliyatlari rivojlanadi;

ISSN: 2582-4686 SJIF 2021-3.261,SJIF 2022-2.889,
2024-6.875 ResearchBib IF: 9.948 / 2024

- Madaniy meros va milliy qadriyatlar bilan tanishish va ularga hurmat ko‘rsatish hissi shakllanadi;
- Amaliy mashg‘ulotlar yordamida kasbiy ko‘nikmalar mustahkamlanadi.

Shu sababli, ta’lim jarayonida milliy hunarmandchilikning o‘rni va ahamiyatini yanada oshirish, innovatsion metodlardan foydalanish hamda iqtidorli o‘quvchilarni qo‘llab-quvvatlash juda muhimdir. Bu yosh avlodning ijodiy salohiyatini rivojlantirish va milliy madaniy merosni saqlashga katta hissa qo‘shadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Abdullayeva M., Yusupov A. Hunarmandchilik asoslari. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2020.
2. Karimov Sh. Ta’lim jarayonida milliy hunarmandchilik elementlaridan foydalanish. – Toshkent: O‘zbekiston Milliy universiteti nashriyoti, 2019.
3. Ismoilov U. Zamonaviy ta’lim texnologiyalari va ijodkorlikni rivojlantirish. – Samarqand: Zarafshon nashriyoti, 2021.
4. Xudoyberganov A. Hunarmandchilik tarixi va rivojlanish bosqichlari. – Buxoro: Buxoro davlat universiteti nashriyoti, 2020.
5. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining "Hunarmandchilik va xalq amaliy san’atini rivojlantirish to‘g‘risida"gi qarori. – 2017-yil 17-noyabr, PQ-3407-son.